

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/123/2004

STOSUNEK POLAKÓW DO KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LIPIEC 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

- ◇ Postawę polskiego rządu na szczycie w Brukseli, podczas którego przyjęto tekst konstytucji europejskiej, Polacy oceniają krytycznie. Większość (58%) uważa, że rząd niewiele osiągnął, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń. Tylko 16% badanych jest zdania, że rząd dużo osiągnął, uzyskując możliwie najlepszy kompromis w sprawie konstytucji.
- ◇ Ponad połowa Polaków (53%) podziela obawy, że przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do podporządkowania słabszych państw najsilniejszym krajom unijnym. Jednocześnie przeważa opinia (podzielana przez 43% badanych), że przyjęcie konstytucji doprowadzi do lepszego funkcjonowania całej Unii.
- ◇ Większość Polaków uważa, że w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji należy przeprowadzić ogólnonarodowe referendum. Zwolenników rozpisania referendum w tej sprawie jest obecnie nieco więcej (57%) niż w październiku 2003 roku (52%). Według 22% badanych (spadek o 7 punktów w stosunku do ubiegłego roku) kwestię tę powinien rozstrzygnąć parlament.
- ◇ Zamiar uczestniczenia w referendum w sprawie konstytucji europejskiej wyraża obecnie 64% ogółu badanych, w tym 42% deklaruje, że na pewno pójdzie do urn. Ponad połowa potencjalnych uczestników referendum (56%) zamierza głosować za przyjęciem konstytucji, a nieco więcej niż jedna piąta (22%) - przeciw.

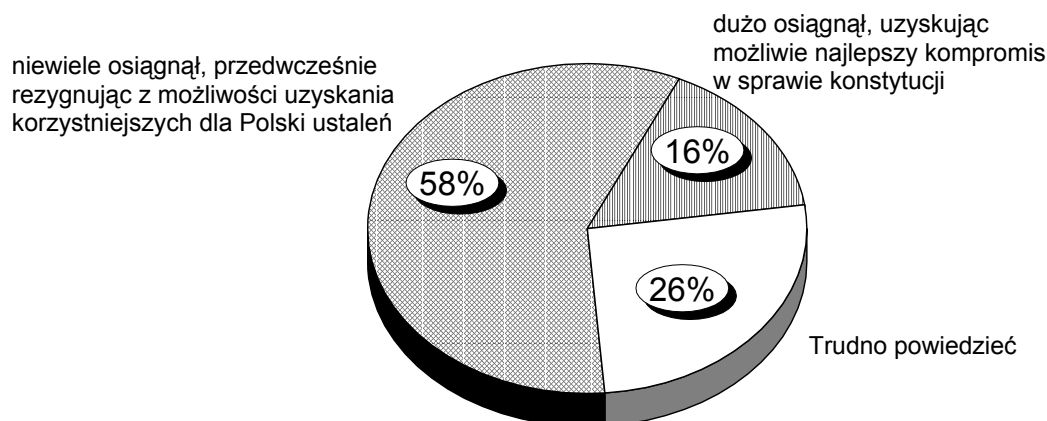
Na czerwcowym szczycie Unii Europejskiej w Brukseli przedstawiciele 25 krajów unijnych uzgodnili tekst traktatu ustanawiającego konstytucję dla Europy. Polska zrezygnowała z forsowania propozycji zachowania nicejskiego sposobu podejmowania decyzji w Radzie Unii, uwzględniającego tzw. głosy ważone, zgadzając się na głosowanie metodą podwójnej większości. Zgodnie z polskim postulatem, podwyższono progi konieczne do podjęcia decyzji - mają one zapadać, jeśli poprze je 55% państw plus jedno, zamieszkałych przez 65% ludności Unii. W formie odrębnej deklaracji zgodzono się na przyjęcie mechanizmu mniejszości blokującej, pozwalającego na prowadzenie dodatkowych konsultacji, jeżeli przeciwnych decyzji Rady jest 34% państw lub jeśli reprezentują one 26% obywateli Unii. W europejskiej konstytucji nie umieszczono natomiast - jak chciała Polska - odwołania do chrześcijaństwa. Zapisy, które znalazły się w konstytucji, wzbudziły skrajne oceny polityków. Premier uznał je za sukces Polski, minister spraw zagranicznych określił je jako możliwie najlepszy kompromis, natomiast politycy partii opozycyjnych ocenili krytycznie, niekiedy nawet nazywając ustalenia dotyczące systemu głosowania w Radzie UE „zdradą”, „kapitulacją”, „targowicą”.

OCENA WYNEGOCJOWANEGO KOMPROMISU

Postawę polskiego rządu na szczycie w Brukseli, podczas którego przyjęto tekst konstytucji europejskiej, Polacy oceniają krytycznie¹. Większość (58%) uważa, że rząd niewiele osiągnął, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń. Tylko 16% badanych jest zdania, że rząd dużo osiągnął, uzyskując możliwie najlepszy kompromis w sprawie konstytucji.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (170) przeprowadzono w dniach 9-12 lipca 2004 roku na liczącej 920 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. 18 CZERWCA W BRUKSELI PRZYWÓDCY PAŃSTW UNII EUROPEJSKIEJ UZGODNILI TEKST EUROPEJSKIEJ KONSTYTUCJI. JAK PAN(I) OCENIA POSTAWĘ PRZEDSTAWICIELI POLSKIEGO RZĄDU W SPRAWIE KONSTYTUCJI? CZY, PANA(I) ZDANIEM, POLSKI RZĄD:

Przekonanie, że rząd niewiele uzyskał w sprawie konstytucji, przeważa we wszystkich analizowanych grupach społeczno-demograficznych. Pozytywna ocena postawy rządu na szczycie w Brukseli jest tym częstsza, im badani są lepiej wykształceni. Z opinią, że rząd dużo osiągnął, uzyskując możliwie najlepszy kompromis w sprawie konstytucji, zgadza się 7% respondentów z wykształceniem podstawowym i 31% mających wyższe wykształcenie. W grupach społeczno-zawodowych najlepiej postawę polskiego rządu ocenia kadra kierownicza i inteligencja (37%), a wśród biernych zawodowo - uczniowie i studenci (26%).

Opinie w tej kwestii najsilniej jednak różnicują sympatie polityczne i partyjne. Osoby o orientacji lewicowej stosunkowo często deklarują zadowolenie z tego, co polskiemu rządowi udało się osiągnąć (36%), choć i wśród nich przeważa krytycyzm (56%). Opinie badanych deklarujących poglądy prawicowe są bardziej jednoznaczne - w zdecydowanej większości krytyczne wobec rządu (72%).

W elektoratach partyjnych najlepiej oceniają efekty brukselskiego szczytu zwolennicy SLD, UP oraz SdPi - większość z nich sądzi, że polski rząd dużo osiągnął. Wśród sympatyków pozostałych ugrupowań, a także wśród osób niewiedzących, czy i na kogo głosować, przeważa przekonanie, że rząd w istocie niewiele działał, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń.

Tabela 1

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, polski rząd:		
	dużo osiągnął, uzyskując możliwie najlepszy kompromis w sprawie konstytucji	niewiele osiągnął, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP+SdPI	56	32	12
PO RP	30	57	13
PSL*	20	61	18
PiS	10	69	22
LPR	8	75	17
Samoobrona	0	67	33
Niezdecydowani	16	44	40
Niezamierzający głosować	12	59	29

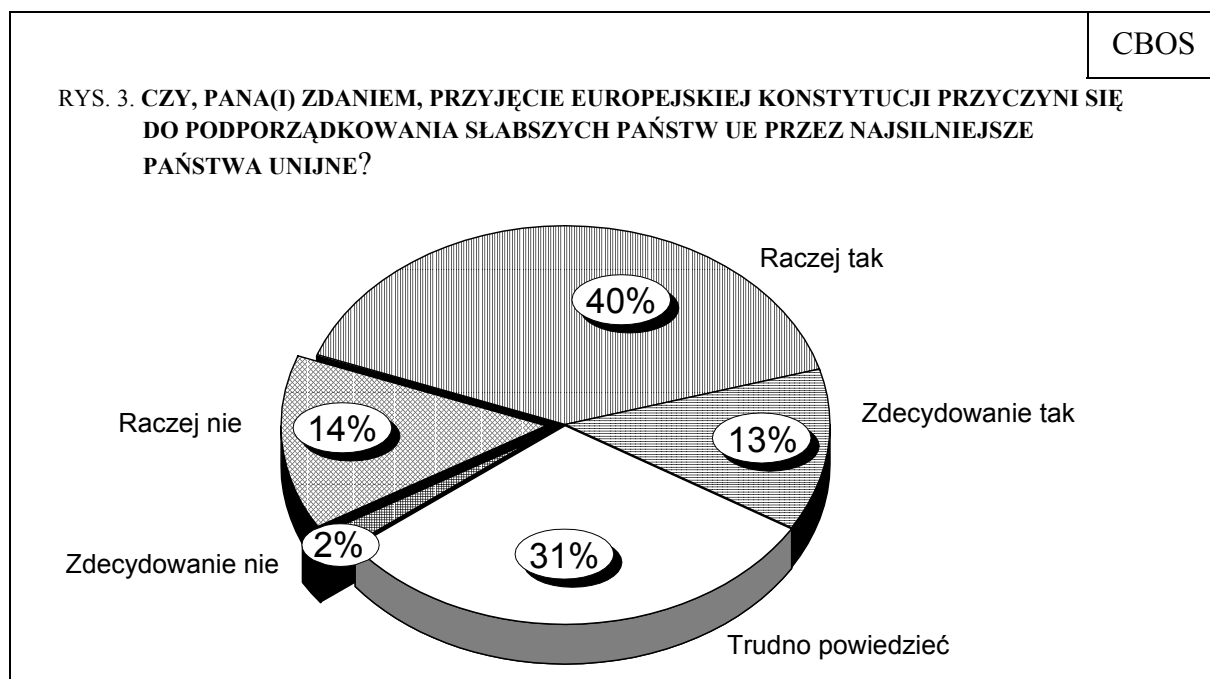
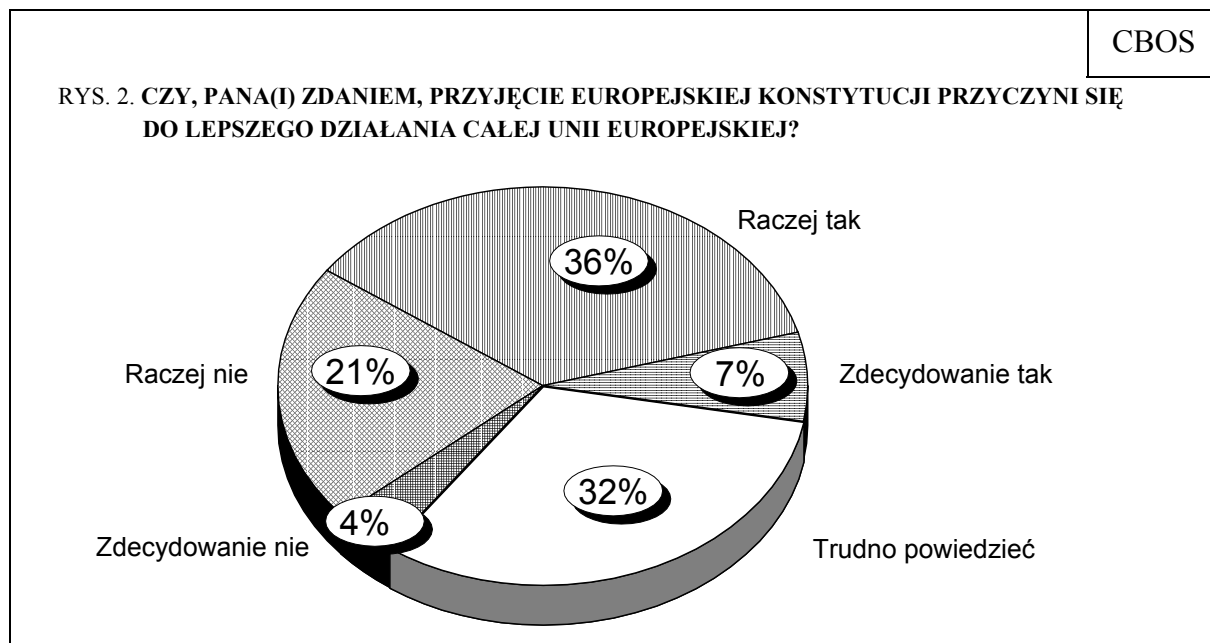
*Ze względu na niewielką liczebność elektoratu tej partii w badanej próbie dane należy traktować szczególnie ostrożnie

OPINIE O SKUTKACH PRZYJĘCIA KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ

Głównym argumentem przeciwników konstytucji (wybijającym się na czoło w dyskusjach na ten temat) było to, że jej przyjęcie, a w szczególności wprowadzenie zapisów dotyczących podejmowania decyzji w Radzie UE metodą podwójnej większości, osłabia pozycję Polski w stosunku do tej, jaką sobie zagwarantowała w traktacie nicejskim. Oznacza to tym samym wzmocnienie pozycji największych państw unijnych - Francji i Niemiec - i wzbudza obawy o ich hegemonistyczną pozycję w UE. Z drugiej strony zwolennicy konstytucji argumentowali, że jej przyjęcie jest konieczne, aby usprawnić funkcjonowanie rozszerzonej Unii. Zarówno argumentacja przeciwników konstytucji, jak i jej zwolenników w znacznej mierze trafia do przekonania Polaków, choć silniej reagują oni na argumenty wskazujące na dominację najsilniejszych państw unijnych.

Ponad połowa Polaków (53%) podziela obawy, że przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do podporządkowania słabszych państw silniejszym krajom unijnym. Jednocześnie zaś przeważa opinia, że przyjęcie konstytucji doprowadzi do lepszego funkcjonowania całej Unii. Można zatem powiedzieć - rekonstruując sposób myślenia

Polaków - że przyjęcie konstytucji usprawni działanie Unii Europejskiej, ale kosztem tego będzie dominacja w tej organizacji najsilniejszych państw unijnych.

Przekonanie, że przyjęcie konstytucji będzie prowadzić do podporządkowania słabszych państw najsilniejszym krajom unijnym, przeważa we wszystkich grupach

społeczno-demograficznych. Podziela je większość osób o poglądach prawicowych (61%), ale także ponad połowa deklarujących orientację lewicową (53%). Z opinią tą zgadzają się w przeważającej mierze elektoraty wszystkich partii cieszących się największym poparciem społecznym. Obawy przed dominacją najsilniejszych państw UE wyrażają najczęściej zwolennicy PiS (75%) oraz PSL (72%), stosunkowo najrzadziej sympatycy partii lewicowych: SLD + UP + SdPI (47%).

Bardziej zróżnicowane są opinie na temat skutków przyjęcia konstytucji Unii Europejskiej dla funkcjonowania tej organizacji. Poglądy w tej kwestii wiążą się w istotny sposób z wykształceniem badanych. Im są oni lepiej wykształceni, tym częściej spodziewają się, że przyjęcie konstytucji przyczyni się do poprawy działania Unii - oczekuje tego 27% osób z wykształceniem podstawowym i 55% z wyższym. Niskie wykształcenie łączy się natomiast z brakiem wyrobionej opinii w tej sprawie.

Poglądy na ten temat różnicują sympatie polityczne i partyjne badanych. O tym, że przyjęcie konstytucji usprawni funkcjonowanie Unii Europejskiej, przekonani są przede wszystkim badani deklarujący lewicowe poglądy polityczne (64%). Najwięcej wątpliwości w tej sprawie mają respondenci o orientacji prawicowej - równie często spodziewający się poprawy działania Unii (40%), co odnoszący się do tego sceptycznie (40%).

W elektoratach partyjnych lepszego działania całej Unii najczęściej oczekują zwolennicy partii lewicowych: SLD, UP, SdPI, ale także większość potencjalnych wyborców PSL, PO RP oraz przeważająca część sympatyków PiS i Samoobrony. Natomiast zwolennicy LPR raczej nie wierzą w poprawę funkcjonowania Unii po przyjęciu konstytucji.

Tabela 2

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do lepszego działania całej Unii Europejskiej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP+SdPI	84	11	6
PSL*	69	11	20
PO RP	58	29	13
PiS	42	32	26
Samoobrona	40	23	37
LPR	26	40	34
Niezdecydowani	35	18	47
Niezamierzający głosować	39	25	36

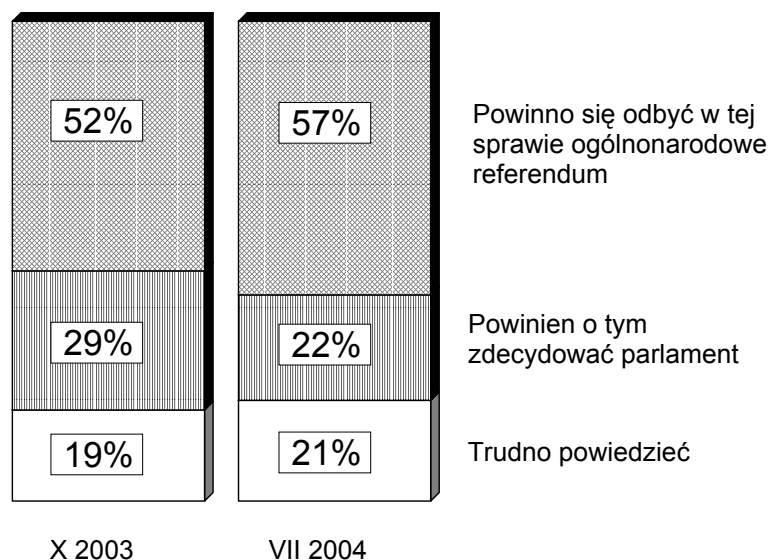
*Ze względu na niewielką liczebność elektoratu tej partii w badanej próbie dane należy traktować szczególnie ostrożnie

KTO MA ZDECYDOWAĆ O PRZYJĘCIU KONSTYTUCJI - SPOŁECZEŃSTWO CZY PARLAMENT?

O przyjęciu przez Polskę traktatu konstytucyjnego może zdecydować parlament większością dwóch trzecich głosów lub naród w referendum.

Większość Polaków uważa, że w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji należy przeprowadzić ogólnonarodowe referendum. Zwolenników rozpisania referendum w tej sprawie jest obecnie nieco więcej (57%) niż w październiku 2003 roku (52%). Zdaniem 22% ankietowanych (o 7 punktów mniej niż w ubiegłym roku) kwestię tę powinien rozstrzygnąć parlament.

RYS. 4. CZY, PANA(I) ZDANIEM, W SPRAWIE PRZYJĘCIA PRZEZ POLSKĘ KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ POWINNO ODBYĆ SIĘ OGÓLNONARODOWE REFERENDUM CZY TEŻ POWINIEN O TYM ZDECYDOWAĆ PARLAMENT?

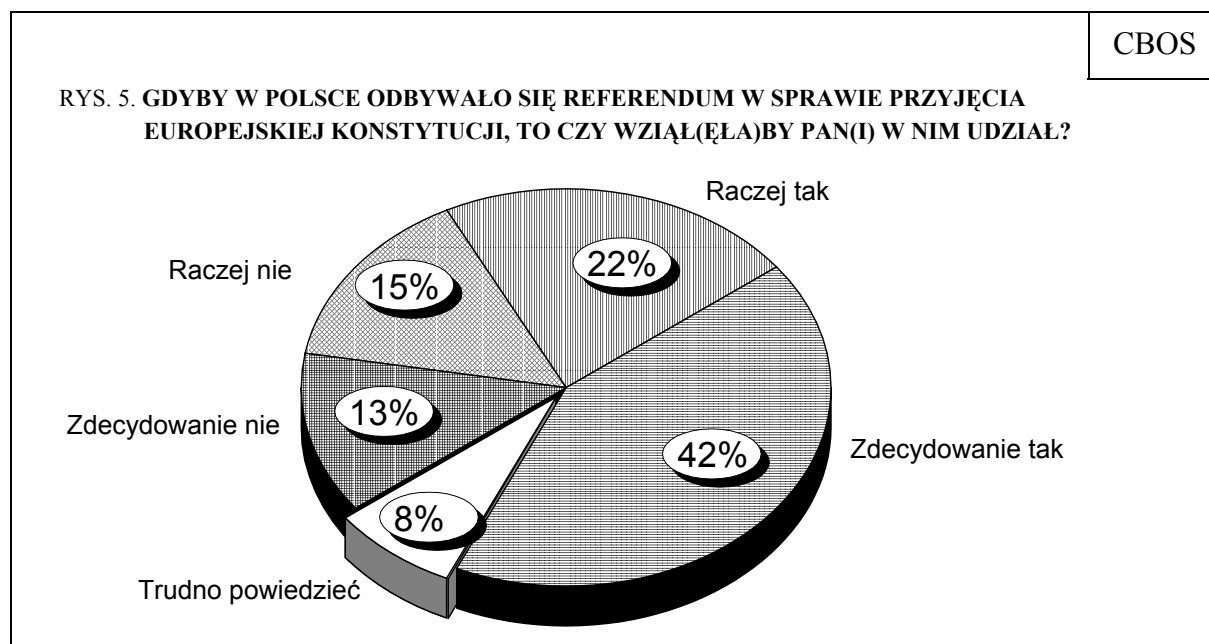

Przekonanie, że w sprawie konstytucji europejskiej powinno się odbyć referendum, przeważa we wszystkich badanych grupach społeczno-demograficznych. Stosunkowo najwięcej zwolenników referendum jest wśród ludzi młodych - od 18 do 24 roku życia (70%), szczególnie uczniów i studentów (72%), a ponadto wśród robotników niewykwalifikowanych (72%) oraz wykwalifikowanych (69%). Za jego przeprowadzeniem szczególnie często opowiadają się także osoby najbardziej religijne - biorące udział w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (74%).

Opinia, że to parlament powinien podjąć decyzję w sprawie konstytucji europejskiej, jest tym częstsza, im respondenci są lepiej wykształceni - rozwiązanie to popiera 13% badanych z wykształceniem podstawowym i 41% z wyższym. W grupach społeczno-zawodowych jego zwolennikami są najczęściej przedstawiciele kadry kierowniczej i inteligencji (45%) oraz właściciele firm (37%).

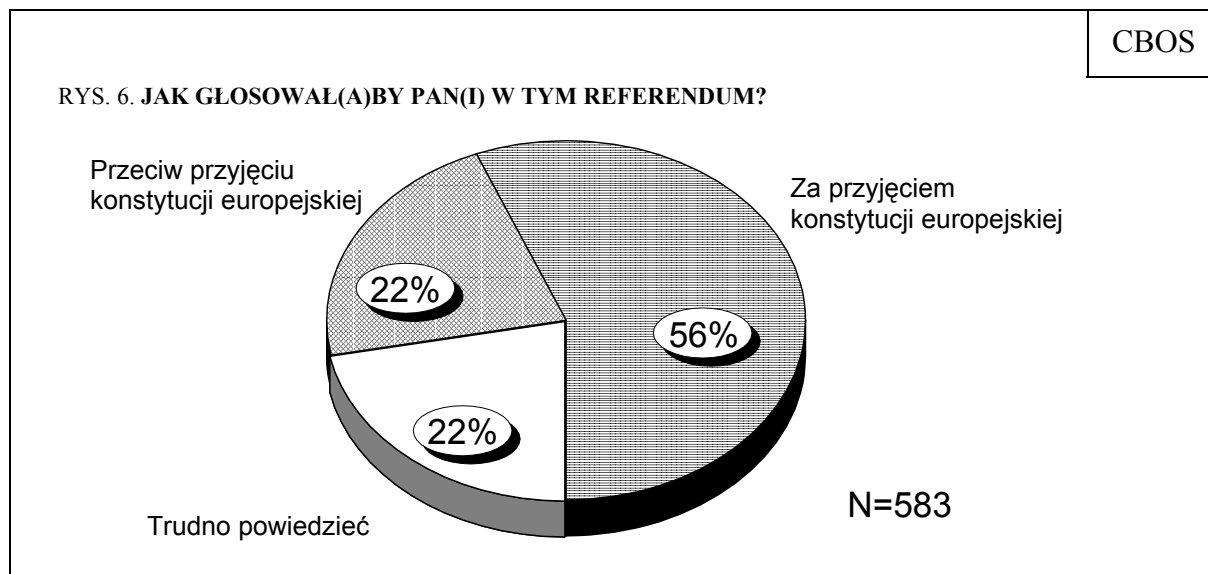
**DEKLARACJE UDZIAŁU I GŁOSOWANIA W EWENTUALNYM REFERENDUM
W SPRAWIE KONSTYTUCJI EUROPEJSKIEJ**

Zamiar uczestniczenia w referendum w sprawie konstytucji europejskiej wyraża 64% ogółu badanych, w tym 42% deklaruje, że na pewno pójdzie do urn.

Udział w referendum najczęściej zapowiadają respondenci w średnim wieku, mający od 35 do 44 lat (77%), a także najmłodsi: do 24 roku życia (71%), badani z wykształceniem średnim (75%) i wyższym (76%). Do osób najczęściej deklarujących obecność przy urnach należą kadra kierownicza i inteligencja (83%) oraz uczniowie i studenci (78%). Stosunkowo licznie chcą głosować również osoby najczęściej uczestniczące w praktykach religijnych (72%).

Ponad połowa potencjalnych uczestników referendum (56%) zamierza głosować za przyjęciem konstytucji, a nieco więcej niż jedna piąta (22%) - przeciw.

Stosunek do konstytucji wiąże się w znacznej mierze z wykształceniem. Im jest ono wyższe, tym większe poparcie dla konstytucji. Za jej przyjęciem zamierza głosować 47% badanych z wykształceniem podstawowym i 64% z wyższym (spośród tych, którzy deklarują udział w referendum). Do największych zwolenników konstytucji europejskiej można zaliczyć także respondentów w wieku od 25 do 34 lat (66%) oraz uczniów i studentów (71%). Do jej największych przeciwników należą natomiast osoby najbardziej religijne - uczestniczące w praktykach religijnych kilka razy w tygodniu (52% z nich zamierza głosować przeciw).

Deklaracje dotyczące sposobu głosowania w ewentualnym referendum w sprawie konstytucji różnicują w znacznym stopniu sympatie polityczne i partyjne. Za jej przyjęciem chcą głosować przede wszystkim osoby deklarujące lewicowe poglądy polityczne (75% spośród tych, którzy zamierzają uczestniczyć w referendum). Rzadziej skłonni są poprzeć konstytucję badani o orientacji prawicowej, choć także i oni częściej deklarują, że oddadzą głos „za” (46%) niż „przeciw” (34%). W elektoratach partyjnych za przyjęciem konstytucji zamierzają głosować przede wszystkim zwolennicy partii lewicowych : SLD, UP i SdPI, ale także większość sympatyków PO, Samoobrony oraz PSL. Potencjalni wyborcy PiS są mocno podzieleni w tej sprawie, choć i oni skłaniają się do poparcia konstytucji. Wyraźnie przeciw chcą głosować jedynie zwolennicy LPR.

Wśród osób niemających sprecyzowanych preferencji partyjnych lub niezamierzających głosować w wyborach parlamentarnych przewagę mają zwolennicy konstytucji.

Tabela 3

Potencjalne elektoraty	Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?		
	Za przyjęciem konstytucji europejskiej	Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD+UP+SdPI	84	6	10
PO RP	65	19	16
Samoobrona	64	15	21
PSL*	54	26	20
PiS	40	36	24
LPR	23	54	23
Niezdecydowani	55	11	34
Niezamierzający głosować	56	20	24

*Ze względu na niewielką liczebność elektoratu tej partii w badanej próbie dane należy traktować szczególnie ostrożnie

Osoby przeciwnie konstytucji europejskiej i zamierzające głosować przeciw jej przyjęciu w ewentualnym referendum w tej sprawie obawiają się hegemonii najsilniejszych państw unijnych (75%) i nie wierzą, że konstytucja przyczyni się do poprawy funkcjonowania całej UE (63%). Zwolennicy konstytucji także w znacznej mierze podzielają obawy o dominację najsilniejszych państw unijnych (62%), ale - w odróżnieniu od jej przeciwników - jednocześnie mają nadzieję, że wejście w życie konstytucji przyczyni się do lepszego działania tej organizacji (71%).

Tabela 4

Deklaracje dotyczące głosowania w ewentualnym referendum w sprawie konstytucji	Czy, Pana(i) zdaniem, przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do lepszego działania całej Unii Europejskiej?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Za przyjęciem konstytucji europejskiej	71	17	11
Przeciw przyjęciu konstytucji europejskiej	18	63	19
Trudno powiedzieć	34	23	43

W kwestii oceny postawy polskiego rządu, który zgodził się na kompromis w sprawie konstytucji europejskiej, Polacy skłonni są przyznać rację raczej politykom opozycji. W opinii większości badanych rząd niewiele osiągnął, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń. Ich zdaniem istnieje obawa, że przyjęcie konstytucji przyczyni się do podporządkowania słabszych państw najsilniejszym krajom unijnym.

Pomimo krytycznej oceny wynegocjowanego kompromisu w sprawie konstytucji i obaw z tym związanych, Polacy zainteresowani udziałem w ewentualnym referendum w sprawie konstytucji w większości deklarują, że głosowaliby za jej przyjęciem. W znacznej mierze bowiem podzielają oni argumentację, zgodnie z którą wejście w życie konstytucji europejskiej przyczyni się do lepszego działania poszerzonej Unii Europejskiej.

Opracowała
Beata ROGUSKA

A N E K S

Tabela 1. 18 czerwca w Brukseli przywódcy państw Unii Europejskiej uzgodnili tekst europejskiej konstytucji. Jak Pan(i) ocenia postawę przedstawicieli polskiego rządu w sprawie konstytucji? Czy, Pana(i) zdaniem, polski rząd: 1 - dużo osiągnął, uzyskując możliwie najlepszy kompromis w sprawie konstytucji; 2 - niewiele osiągnął, przedwcześnie rezygnując z możliwości uzyskania korzystniejszych dla Polski ustaleń

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	58	26	920
Płeć				
Mężczyźni	19	60	21	445
Kobiety	13	56	31	475
Wiek				
18-24 lat	19	61	21	134
25-34	17	60	23	167
35-44	13	67	20	152
45-54	16	57	27	182
55-64	19	53	28	125
65 lat i więcej	12	49	39	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	11	56	33	338
Miasto do 20 tys.	24	50	26	110
20-100 tys.	16	59	25	183
101-500 tys.	17	68	15	177
501 tys. i więcej mieszk.	20	52	28	112
Wykształcenie				
Podstawowe	7	52	41	256
Zasadnicze zawodowe	14	59	27	238
Średnie	20	62	19	321
Wyższe	31	55	13	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	37	55	8	61
Prac.umysł.niż.szczebła	20	53	27	78
Pracownicy fiz.- umysł.	11	67	22	76
Robotnicy wykwalifikowani	17	65	18	76
Robotnicy niewykwalifik.	10	69	20	34
Rolnicy	6	60	34	49
Pracujący na własny rach.	23	56	21	42
Bierni zawodowo				
Renciści	8	53	39	96
Emeryci	17	52	32	194
Uczniowie i studenci	26	60	14	57
Bezrobotni	12	60	28	108
Gospodynie domowe i inni	7	62	31	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	22	59	19	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	68	20	61
sekt. pryw. poza rolnict.	21	58	21	172
prywatnym gosp. rolnym	6	61	33	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	11	65	23	120
301-500	10	65	25	141
501-900	19	53	28	224
901-1200	26	58	16	68
Powyżej 1200 zł	30	52	18	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	56	33	269
Średnie	15	60	25	410
Dobre	23	56	20	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	7	66	28	49
Raz w tygodniu	12	60	27	453
1-2 razy w miesiącu	17	57	26	139
Kilka razy w roku	21	56	23	169
W ogóle nie uczestniczy	25	48	27	110
Poglądy polityczne				
Lewica	36	53	10	141
Centrum	17	62	21	285
Prawica	11	72	17	210
Trudno powiedzieć	9	45	46	282

Tabela 2. Czy, Pana(i) zdaniem, przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do lepszego działania całej Unii Europejskiej?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	25	32	920
Płeć				
Mężczyźni	47	27	25	445
Kobiety	38	23	39	475
Wiek				
18-24 lat	50	30	20	134
25-34	53	21	26	167
35-44	39	29	31	152
45-54	41	29	30	182
55-64	45	19	36	125
65 lat i więcej	29	21	50	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	38	22	41	338
Miasto do 20 tys.	45	19	35	110
20-100 tys.	44	26	30	183
101-500 tys.	48	30	22	177
501 tys. i więcej mieszk.	45	30	25	112
Wykształcenie				
Podstawowe	27	23	50	256
Zasadnicze zawodowe	41	27	32	238
Średnie	52	25	23	321
Wyższe	55	25	20	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	63	24	13	61
Prac. umysł. niż. szczebla	46	27	26	78
Pracownicy fiz.- umysł.	41	28	31	76
Robotnicy wykwalifikowani	49	22	29	76
Robotnicy niewykwalifik.	45	24	30	34
Rolnicy	33	23	44	49
Pracujący na własny rach.	49	29	22	42
Bierni zawodowo				
Renciści	30	30	41	96
Emeryci	34	19	47	194
Uczniowie i studenci	58	35	8	57
Bezrobotni	47	24	29	108
Gospodynie domowe i inni	36	27	37	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	50	28	22	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	53	23	24	61
sekt. pryw. poza rolnict.	46	26	28	172
prywatnym gosp. rolnym	32	24	43	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	39	34	27	120
301-500	42	28	29	141
501-900	45	22	33	224
901-1200	53	22	25	68
Powyżej 1200 zł	37	36	28	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	34	26	40	269
Średnie	43	26	30	410
Dobre	51	22	27	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	35	37	28	49
Raz w tygodniu	40	26	34	453
1-2 razy w miesiącu	49	21	30	139
Kilka razy w roku	48	26	27	169
W ogóle nie uczestniczy	40	19	41	110
Poglądy polityczne				
Lewica	64	17	19	141
Centrum	47	27	25	285
Prawica	40	40	20	210
Trudno powiedzieć	29	15	56	282

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, przyjęcie europejskiej konstytucji przyczyni się do podporządkowania słabszych państw UE przez najsilniejsze państwa unijne?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	16	31	917
Płeć				
Mężczyźni	57	18	25	444
Kobiety	49	15	37	473
Wiek				
18-24 lat	59	19	23	134
25-34	51	17	32	167
35-44	62	18	20	151
45-54	60	15	25	181
55-64	44	20	36	124
65 lat i więcej	40	10	50	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	47	11	42	337
Miasto do 20 tys.	48	18	34	110
20-100 tys.	58	17	25	182
101-500 tys.	55	24	21	177
501 tys. i więcej mieszk.	61	18	22	111
Wykształcenie				
Podstawowe	41	10	49	256
Zasadnicze zawodowe	51	17	32	236
Średnie	61	19	20	321
Wyższe	59	23	18	103
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	20	16	60
Prac. umysł. niż. szczebla	61	21	18	78
Pracownicy fiz.- umysł.	55	15	30	76
Robotnicy wykwalifikowani	62	17	21	76
Robotnicy niewykwalifik.	67	10	23	34
Rolnicy	54	9	38	49
Pracujący na własny rach.	65	18	17	42
Bierni zawodowo				
Renciści	51	12	37	95
Emeryci	38	15	47	194
Uczniowie i studenci	61	23	16	57
Bezrobotni	47	23	30	108
Gospodynie domowe i inni	48	11	41	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	61	18	20	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	64	24	12	58
sekt. pryw. poza rolnict.	60	15	25	172
prywatnym gosp. rolnym	52	9	39	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	60	11	29	120
301-500	51	18	31	141
501-900	49	20	32	224
901-1200	55	16	29	68
Powyżej 1200 zł	62	19	19	63
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	15	37	268
Średnie	54	17	29	408
Dobre	54	17	28	239
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	60	17	23	49
Raz w tygodniu	52	15	33	452
1-2 razy w miesiącu	54	17	29	139
Kilka razy w roku	55	20	25	167
W ogóle nie uczestniczy	46	16	38	109
Poglądy polityczne				
Lewica	53	27	20	140
Centrum	59	18	24	284
Prawica	61	18	21	210
Trudno powiedzieć	40	9	51	281

Tabela 4. Czy, Pana(i) zdaniem, w sprawie przyjęcia przez Polskę konstytucji europejskiej powinno się odbyć ogólnonarodowe referendum czy też powinien o tym zdecydować parlament? 1 - Powinno się odbyć w tej sprawie ogólnonarodowe referendum; 2 - Powinien o tym zdecydować parlament

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	57	22	21	920
Płeć				
Mężczyźni	62	23	15	445
Kobiety	53	21	26	475
Wiek				
18-24 lat	70	19	11	134
25-34	52	26	21	167
35-44	64	23	13	152
45-54	57	27	16	182
55-64	55	20	26	125
65 lat i więcej	47	17	35	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	21	24	338
Miasto do 20 tys.	55	24	20	110
20-100 tys.	59	22	19	183
101-500 tys.	60	24	16	177
501 tys. i więcej mieszk.	58	23	19	112
Wykształcenie				
Podstawowe	50	13	37	256
Zasadnicze zawodowe	60	20	20	238
Średnie	63	26	11	321
Wysze	50	41	9	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier. i inteligencja	46	45	9	61
Prac.umysł.niż.szczębla	59	32	10	78
Pracownicy fiz.- umysł.	58	21	21	76
Robotnicy wykwalifikowani	69	21	10	76
Robotnicy niewykwalifik.	72	26	3	34
Rolnicy	60	8	32	49
Pracujący na własny rach.	55	37	8	42
Bierni zawodowo				
Renciści	52	20	28	96
Emeryci	52	17	31	194
Uczniowie i studenci	72	20	7	57
Bezrobotni	55	17	28	108
Gospodynie domowe i inni	55	25	20	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	60	30	10	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	64	23	12	61
sekt. pryw. poza rolnict.	56	32	12	172
prywatnym gosp. rolnym	62	10	28	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	62	16	22	120
301-500	63	20	17	141
501-900	53	24	24	224
901-1200	53	39	8	68
Powyżej 1200 zł	54	34	12	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	56	16	28	269
Średnie	57	24	19	410
Dobre	59	27	15	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	74	11	15	49
Raz w tygodniu	55	24	22	453
1-2 razy w miesiącu	56	26	19	139
Kilka razy w roku	59	24	17	169
W ogóle nie uczestniczy	60	16	25	110
Poglądy polityczne				
Lewica	64	30	6	141
Centrum	61	24	15	285
Prawica	67	22	11	210
Trudno powiedzieć	43	17	40	282

Tabela 5. Gdyby w Polsce odbywało się referendum w sprawie przyjęcia europejskiej konstytucji, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nim udział?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	64	28	8	920
Płeć				
Mężczyźni	67	27	6	445
Kobiety	60	29	11	475
Wiek				
18-24 lat	71	25	4	134
25-34	59	35	6	167
35-44	77	17	5	152
45-54	65	23	12	182
55-64	63	25	12	125
65 lat i więcej	46	40	14	161
Miejsce zamieszkania				
Wieś	61	27	12	338
Miasto do 20 tys.	56	37	7	110
20-100 tys.	66	24	10	183
101-500 tys.	68	28	4	177
501 tys. i więcej mieszk.	67	26	7	112
Wykształcenie				
Podstawowe	45	40	15	256
Zasadnicze zawodowe	62	29	9	238
Średnie	75	18	7	321
Wyższe	76	24	1	104
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	83	17	0	61
Prac. umysł. niż. szczebla	71	19	10	78
Pracownicy fiz.- umysł.	62	30	8	76
Robotnicy wykwalifikowani	69	25	6	76
Robotnicy niewykwalifik.	75	22	3	34
Rolnicy	66	22	12	49
Pracujący na własny rach.	60	36	4	42
Bierni zawodowo				
Renciści	54	33	13	96
Emeryci	54	32	14	194
Uczniowie i studenci	78	18	4	57
Bezrobotni	62	32	6	108
Gospodynie domowe i inni	56	32	12	49
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	73	20	7	131
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	67	24	9	61
sekt. pryw. poza rolnict.	68	28	4	172
prywatnym gosp. rolnym	68	19	13	56
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	69	26	6	120
301-500	66	26	8	141
501-900	62	31	6	224
901-1200	71	25	5	68
Powyżej 1200 zł	72	16	12	65
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	32	9	269
Średnie	66	25	9	410
Dobre	65	27	8	240
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	72	24	4	49
Raz w tygodniu	65	24	11	453
1-2 razy w miesiącu	61	28	12	139
Kilka razy w roku	67	26	7	169
W ogóle nie uczestniczy	49	48	3	110
Poglądy polityczne				
Lewica	75	23	2	141
Centrum	67	28	5	285
Prawica	78	16	6	210
Trudno powiedzieć	43	39	18	282

Tabela 6. Jak głosował(a)by Pan(i) w tym referendum?
1 - Za przyjęciem konstytucji europejskiej; 2 - Przeciw przyjęciu
konstytucji europejskiej

	(%)			
	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	56	22	22	583
Płeć				
Mężczyźni	59	22	18	297
Kobiety	53	21	26	285
Wiek				
18-24 lat	58	26	17	95
25-34	66	13	21	99
35-44	46	25	28	117
45-54	58	22	21	119
55-64	57	20	23	79
65 lat i więcej	55	23	23	74
Miejsce zamieszkania				
Wieś	55	22	23	205
Miasto do 20 tys.	58	17	25	62
20-100 tys.	56	26	18	120
101-500 tys.	59	19	22	120
501 tys. i więcej mieszk.	54	21	24	75
Wykształcenie				
Podstawowe	47	27	25	115
Zasadnicze zawodowe	56	24	20	147
Średnie	58	18	23	241
Wyższe	64	18	18	79
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	64	17	19	51
Prac. umysł. niż. szczebla	55	27	18	55
Pracownicy fiz.- umysł.	56	16	27	47
Robotnicy wykwalifikowani	66	19	15	53
Robotnicy niewykwalifik.	43	35	22	26
Rolnicy	45	34	20	32
Pracujący na własny rach.	53	22	26	25
Bierni zawodowo				
Renciści	48	30	22	52
Emeryci	53	19	28	104
Uczniowie i studenci	71	18	11	44
Bezrobotni	58	16	27	66
Gospodynie domowe i inni	56	17	26	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	54	23	23	96
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	71	17	12	41
sekt. pryw. poza rolnict.	57	21	22	117
prywatnym gosp. rolnym	42	34	23	38
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	53	22	25	82
301-500	64	20	16	93
501-900	63	17	20	139
901-1200	68	18	15	48
Powyżej 1200 zł	54	32	14	47
Ocena własnych war. mater.				
Złe	51	24	25	157
Średnie	58	21	21	269
Dobre	59	21	21	156
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	32	52	16	35
Raz w tygodniu	54	22	24	295
1-2 razy w miesiącu	64	17	19	84
Kilka razy w roku	61	19	20	114
W ogóle nie uczestniczy	64	10	27	54
Poglądy polityczne				
Lewica	75	11	13	106
Centrum	60	19	21	190
Prawica	46	34	19	164
Trudno powiedzieć	47	17	35	122